

Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Bölümü Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi

Investigation of Reasons for The Preference of Health Management Department Students

Mehmet YORULMAZ*
ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Sağlık Yönetimi Bölümünü tercih eden öğrencilerin bu bölümü tercih etme nedenlerini, bölüme devam etme isteklerini ve bölüm değişikliği yapıp yapmama tutumlarını analiz etmektir. Araştırmada 2017-2018 bahar dönemi Selçuk Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümü 1. sınıf ve 2. sınıf lisans öğrencilerinin katılımıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 10 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Çalışma ile ilgili gerekli resmi izinler alınmıştır. Veriler, Microsoft Excel 2007 programı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların çoğunluğunu Anadolu Lisesi mezunları oluşturmaktadır. "Sağlık Yöneticiliği Mesleği, olmak istediğiniz meslekler içerisinde öncelik bakımından kaçınıcı sıradadır" ifadesine öğrencilerin sadece %10'luk bir kısmı birinci sıra olarak yanıtlamışlardır. ÖSYM puanının bu bölüm için yeterli olması ifadesine öğrencilerin %44,4'lük bir bölümü katılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun ÖSYM tercih listelerinde sağlık yönetimi bölümünü dört veya yukarı sıralarda tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yaklaşık 1/3'ünün tercih yapmadan önce yeterli şekilde bilgiye sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların %56'lık bir kısmı okuduğu bölümünden teorik eğitim ile uygulama eğitiminin birlikte olduğu karma eğitim modelini beklemektedir. Öğrencilerinin %43,9'luk bir kısmı sağlık yönetimi bölümünde öncelikli hedeflerinin sadece kendi alanlarında başarılı bir öğrenci olmak istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %26,3'lük bir bölümü mezun olduktan sonra kamu sektöründe yönetim kadrolarında bulunmak istedikleri görülmüştür. Öğrencilerin çoğunluğu bölüm ya da üniversite değişikliği yapmayı düşünmemektedirler. **Sonuçlar:** Katılımcıların sağlık yönetiminden beklentileri yüksek düzeydedir. Bilhassa 1. sınıf öğrencilerinin beklentileri 2. sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir. Ayrıca öğrencilerin bölüm değiştirme isteklerinin az olması Sağlık Yönetimi Bölümünden memnun oldukları durumunu akla getirmektedir.

ANAHTAR KELİMELEK
Sağlık Yönetimi, Tercih, Eğitim
ABSTRACT

The aim of this study is to analyze the reasons to prefer this department of the students who prefer the Department of Health Management, the reasons choosing this department, their wishes to continue with the department and their attitude towards the change of a department. Method: In this study, a questionnaire comprising 10 questions which progressed by the researcher with the participation of 1st and 2nd-year undergraduate students of Selçuk University Department of Health Management was used. We got the necessary official permits for the study. We have analyzed the data with Microsoft Excel 2007 program. Results: Some parts of the participants were Anatolian high school graduates. The majority of the participants are that they do not consider among the professions in which want to choose the health management department; that the main reason for the majority of the students to prefer the health management department is that the ÖSYM scores are sufficient for this department that the majority of the students prefer the health management department in the rank of four or higher in the ÖSYM preference lists; it has seen that approximately 1/3 of the students have enough information before making their choice. A significant part of the participants expects mixed training which supported by practicing theoretical training from the health management department. Almost half of the participants expect a mixed-education in which a good education and theoretical training in health management supported by practice studies. Nearly half of the students want to be a successful student in their own fields in the health management department. 26.3% of them aim to be a leader in their fields and after graduation, they aim to take part in the management jobs in the public sector. Most of the students do not think to change departments or universities. Results: Expectations of the participants from the department of health management are high. In particular, the expectations of first-year students are higher than the second-grade students.

KEYWORDS

Health Management, Preference, Education

Makale Geliş Tarihi / Submission Date	Makale Kabul Tarihi / Date of Acceptance
02.01.2019	19.02.2019
Atıf	Yorulmaz, M. (2019). Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Bölümü Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 22 (1), 74-82

GİRİŞ

Günümüzde organizasyonların birçok temel alanda büyük değişim geçirmesi hizmet sunan organizasyonları da değişmeye mecbur bırakmıştır. Bu gelişmeler neticesinde sağlık hizmeti sunan kuruluşların değişimi zorunlu hale gelmiştir. Sağlık kuruluşlarının örgütlenmesi ve yönetimi de bu değişimin etkisinde kalarak farklı bir boyut kazanmıştır (Sur ve Palteki, 2013). Bu değişimin en belirgin olduğu alan sağlık yönetimi alanı olmuş ve sağlık yönetimi işini profesyonel sağlık yöneticilerinin icra etmesi durumu ortaya çıkmıştır. Sağlık yöneticiliği mesleği dünyanın en zor yönetim alanlarından birisidir denilebilir. Bunun en temel sebepleri ise, sağlık kuruluşlarının yoğun teknoloji kullanımı, çok sayıda ve farklı meslek grubunu istihdam etmesi ve bireyleri memnun etmek için elindeki kıt kaynakları en etkin şekilde kullanmaktır (Tengilimoğlu, vd., 2009). Sağlık alanında yetişmiş ve kendini geliştirmiş sağlık yönetimi mezunlarının sağlık işletmeciliği alanına büyük bir değer kattıkları bilinmektedir. Sağlık hizmetlerinde karar vericilerin, sağlıkla ilgili konulara doğru tanı koyabilmek ve sorunları çözebilmek için sağlık yönetimi ile sağlık eğitimi uygulamalarının birlikteliğine ihtiyaçları vardır (Özsarı, 2013). Akademik olarak profesyonel sağlık yönetimi eğitimi alan kişilere sağlık yöneticisi adı verilmektedir. Ülkemizde 2014 yılına kadar herhangi bir görev tanımı olmayan sağlık idareciliği mesleği, “Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik” adı altında 22 Mayıs 2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Resmi Gazete, 2014, Yorulmaz, 2016). Buna göre sağlık idarecisinin kurumdaki idari ve teknik hizmetlerin sunumunda üzerinde büyük bir sorumluluk bulunmaktadır. Ancak her ne kadar böyle bir iş ve görev tanımı yapılsa da Sağlık Bakanlığı bünyesinde sağlık idarecisi unvanı ile hiçbir şekilde atama yapılmamıştır. Sağlıkta yönetim ve yönetme işinin bu kadar önemli olduğu günümüzde profesyonel sağlık yöneticisi yetiştirecek akademik alanlara ihtiyaç vardır. Bu alanlar en genel anlamda üniversitelerin lisans düzeyinde eğitim veren sağlık yönetimi bölümleri olmuştur. Ülkemizde sağlık yönetimi eğitimi Sağlık İdaresi Yüksekokulu (SİYO)’nda başlatılmıştır. SİYO, Sağlık Bakanlığı Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak 1963 yılında Ankara’da kurulmuştur (Çimen, 2010; Akt: Söyler ve Yıldırım Kaptanoğlu, 2017). Günümüzde sağlık yönetimi lisans programı olarak devlet ve vakıf üniversitelerinde toplam 50’ye yakın sağlık yönetimi programı yer almakta, bu programların bazıları ikinci öğretim kapsamında da öğrenci kabul etmektedir. Aynı şekilde Türkiye’de çok sayıda sağlık yönetimi yüksek lisans programı vardır. Ancak sağlık yönetimi alanında doktora eğitimi veren hem vakıf hem de devlet üniversitelerinin sayısı yetersiz kalmaktadır (Söyler, Yıldırım Kaptanoğlu, 2017). Sağlık Yönetimi Bölümleri ülkemizde farklı isimler altında açılmış kamu üniversitelerinde özel üniversiteler ve vakıf üniversitelerinde olmak üzere toplamda 55 üniversitede (ÖSYM, 2015) lisans düzeyinde sağlık yönetimi bölümü mevcuttur. Günümüzde bu sayının daha da artmış olduğu görülmektedir. Sağlık Yönetimi mesleğinin çıkış noktası olan Amerika’da ise, birçok fakültede sağlık yöneticiliği eğitimi lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde devam etmektedir. Birçok fakülte, sağlık yöneticisi adaylarına bu üç seçeneği sunmaktadır. Yine Amerika’da sağlık yöneticiliği sahasında ilk yüksek lisans eğitim programı "Hastane Yönetimi Yüksek Lisans Programı" adı altında 1934 yılında Chicago Üniversitesi İşletme Fakültesi bünyesinde açılmıştır (Anderson, 1985). Hastane yönetimi alanındaki bu ilk lisansüstü eğitim programıyla birlikte hastane yöneticiliği mesleğini diğer tüm mesleklerde olduğu gibi akademik olarak ve liyakat yönünden yeterli derecede, kendi kendini yönetme özelliklerini kazanmış bir meslek şekline dönüştürmek için önemli bir çalışma başlatılmıştır. Bugün bu amaca nicelik ve nitelik olarak büyük oranda ulaşılmış, sağlık yönetimi mesleği, bilimsel normlara ve ilkelere uygun hale getirilmiştir (Kahyaoğlu, vd., 2013). Şener vd. (2010) tarafından yapılan tanıma göre; “Sağlık yöneticisi, sağlık hizmetlerinin amaçlara uygun olarak, başka insanlarla ve onlar yoluyla sunulmasını ve etkili bir şekilde yürütülmesini sağlayan bir organizatördür.” şeklinde tanımlanmıştır.

Ülkemizde ve ABD’de sağlık yönetimi eğitimi daha çok hastane yönetimi tarzında düşünülmesine rağmen, esasında sağlık yönetiminin hastane yönetiminden ibaret olmadığı, işletme konularını bünyesinde barındırmasının yanında içinde halk sağlığı ile birlikte biyolojik, psikolojik ve sosyolojik yönlerini içeren çok geniş ve özel bir alandır (Kıyak, 2013).

Bu çalışmada sağlık yönetimi öğrencilerinin bölümden beklentileri, bölümü tercih etme nedenleri, bölüm hakkında ne kadar bilgi sahibi oldukları incelenecektir. Araştırmanın sonucunda daha önce sağlık yönetimi alanında yapılan çalışmalarla ilgili karşılaştırmalar yapılarak literatüre katkıda bulunulacaktır.

1.YÖNTEM

1.1. Veri Toplama Araçları

Betimleyici araştırma tekniği kullanılarak yapılan bu çalışmada Selçuk Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü lisans birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine (normal öğretim ve ikinci öğretim) resmi izin alınarak anket

uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan anket araştırmacı tarafından literatür taranarak oluşturulmuş ve 10 ifadeden oluşmaktadır.

1.2. Uygulama

Araştırmanın evrenini sağlık yönetimi bölümü birinci ve ikinci sınıf normal ve ikinci öğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Birinci öğretim öğrenci sayısı 154 kişi, ikinci öğretim öğrenci sayısı ise 127 kişidir. Anket formu tüm öğrencilere dağıtılarak birinci sınıflardan 111 öğrenci, ikinci sınıflardan ise 87 öğrenci anketleri eksiksiz doldurarak geri teslim etmişlerdir. Öğrencilere dağıtılan anketlerden %70 oranında geri dönüş sağlanmıştır.

1.3. Verilerin analizi

Veriler toplandıktan sonra kontrol edilerek Microsoft Excel 2007 programına aktarılmış ve analiz edilmiştir.

2. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde verilerle açıklanmıştır. Tablolardaki kısaltmalarda, N:sayı; %: yüzde olarak ifade edilmektedir.

Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı ve öğretim statüleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrenci Tanımlaması

Sınıflar	Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
	N	%	N	%
1.Sınıf	48	58	63	55
2.Sınıf	35	42	52	45
Toplam	83	100	115	%100

Anket çalışmasına 1.sınıf normal öğretim sınıfından 48 öğrenci, 1.sınıf ikinci öğretim sınıfından 63 öğrenci, 2.sınıf normal öğretim sınıfından 35 öğrenci ve 2.sınıf ikinci öğretim sınıfından 52 öğrenci olmak üzere toplam 198 öğrenci katılım sağlamıştır. Bölümde öğrenim gören ikinci öğretimdeki öğrencilerin sayısı, normal öğretim öğrencilerine nazaran 32 öğrenci daha fazladır.

Tablo 2’de araştırmanın yapıldığı öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre analizi verilmiştir.

Tablo 2. Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türü

Lise Türü	1. Sınıf				2.Sınıf			
	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anadolu Lisesi	32	66.7	28	44.4	19	54.3	23	44.2
Fen Lisesi	1	2.1	3	4.8	-	-	2	3.8
Meslek Lisesi	7	14.6	15	23.8	4	11.4	9	17.3
Normal Lise	2	4.2	3	4.8	9	25.7	11	21.2
Diğer	6	12.5	14	22.2	3	8.6	7	13.5
Toplam	48	100	63	100	35	100	52	100

Tablo 2’deki verilere göre, 1. ve 2. sınıftaki normal ve ikinci öğretim öğrencilerinin mezun oldukları lise türlerinin yüzdesi verilmiştir. Buna göre; 1.sınıf normal öğretim öğrencilerinin %66,7’si ve 2.sınıf normal öğretim öğrencilerinin %44,2’lik kısmını Anadolu lisesi mezunu oldukları görülmektedir. İkinci öğretim öğrencilerindeki durum ise; 1.sınıf 2.öğretim öğrencilerinin %44,4’ü ve 2.sınıf ikinci öğretim öğrencilerinin %44,2’lik bölümü anadolu lisesi mezunudur. Öğrencilerin %51,5’lik bir bölümü Anadolu Lisesi mezunudur. Fen lisesinden gelen öğrenci sayısı, birinci sınıfta 4 öğrenci iken ikinci sınıfta bu sayı 2 olarak görülmektedir. Öztürk ve İlman’ın (2015) yaptıkları araştırma da ise; öğrencilerin % 62,7’si anadolu lisesi, % 31,3’ü lise ve % 4’ü meslek lisesi mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 3’te “Sağlık Yöneticiliği Mesleği” olmak istediğiniz meslekler içerisinde öncelik bakımından kaçınıcı sırada ifadesine verilen cevaplar sunulmuştur.

Tablo 3. Sağlık Yöneticiliği Mesleği Olmak İstedığınız Meslekler İçerisinde Öncelik Bakımından Kaçınıcı Sıradadır?

Sınıf	1.Sınıf				2.Sınıf			
	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
Tercih Sırası	N	%	N	%	N	%	N	%
Birinci	4	8.3	5	7.9	4	11.4	6	11.5
İkinci	12	25	5	7.9	7	20	12	23.1
Üçüncü	8	16.7	13	20.6	8	22.9	9	17.3
Dördüncü veya üstü	9	18.8	14	22.2	7	20	8	15.4
Yoktu	15	31.3	26	41.3	9	25.7	17	32.7
Toplam	48	100	63	100	35	100	52	100

Tablo 3'deki verilere göre 1. sınıf normal öğretim öğrencilerinin %31,3'lük bölümü sağlık yönetimi mesleğini hiç düşünmediğini ifade etmişlerdir. 1. Sınıf ikinci öğretim öğrencilerinin de %41,3'lük bölümü mesleği düşünmediğini ifade etmiştir. Sağlık Yönetimi mesleği, ikinci sınıf öğrencilerinde öncelik bakımından birinci sınıf öğrencilerine göre daha üst sıralarda yer aldığı görülmüştür. Bu durumun nedeni ikinci sınıf öğrencilerinin; aldıkları eğitim aracılığıyla mesleği daha çok tanıma ve bilmeleri olarak söylenebilir. Tüm öğrencilerin %9,5'lik bir kısmı sağlık yönetimi mesleğini öncelik açısından birinci sırada ifade etmişlerdir. Sonuç olarak her 10 öğrenciden sadece bir tanesi ilk olarak sağlık yöneticisi olmak istediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4'de Sağlık Yönetimi Bölümünü seçmedeki temel sebebin ne olduğu yüzdesel olarak verilmiştir.

Tablo 4. Sağlık Yönetimi Bölümünü Seçmenizdeki Temel Sebep Nedir?

Sınıf	1.Sınıf				2.Sınıf			
	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
Bölümü Tercih Nedeni	N	%	N	%	N	%	N	%
Bölüm mezunlarının iyi iş olanaklarına sahip olması	2	4.2	2	3.2	1	2.9	1	1.9
En çok istediğim bölüm olması	1	2.1	3	4.8	1	2.9	1	1.9
Aile, arkadaş veya öğretmen tavsiyesi	9	18.8	19	30.2	6	17.1	17	32.7
ÖSYM puanımın bu bölüm için yeterli olması	20	41.7	26	41.3	19	54.3	23	44.2
Diğer sebepler	16	33.3	13	20.6	8	22.9	10	19.2
Toplam	48	100	63	100	35	100	52	100

Tablo 4'e göre; 1.sınıf normal öğretim öğrencilerinin %41,7'si ve 1.sınıf ikinci öğretim öğrencilerinin %41,3'ü puanlarının bu bölüme yetmesinden dolayı seçtiklerini ifade etmişlerdir. 2. sınıf normal öğretim öğrencilerinin ise, %54,3'lük ve 2.sınıf ikinci öğretim öğrencilerinin %44,2'lik bölümü sağlık yönetimi bölümünü seçmelerindeki temel nedenin ÖSYM puanlarının bu bölüm için yeterli olmasından ötürü seçmişlerdir. İş olanaklarına sahip olmadan kaynaklı seçim yüzdesi ise tüm öğrencilerde çok düşük bir oran ile %3 olarak bulunmuştur. Korkut-Owen ve arkadaşları tarafından 2012 yılında yapılan bir araştırmaya göre ise; öğrencilerin bölümü tercih etme nedenleri şöyledir; araştırma da en çok tercih sebebi nedeni olarak öğrencilerin seçtikleri bölüme duydukları ilgi gelmektedir. Daha sonra sırasıyla, üniversiteye giriş imtihanı puanlarının yeterliliği, seçilen bölümün mesleğinin öğrencilerin kişiliklerine uygunluğu, seçtiği bölümde iş bulma olanağının yüksekliği şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Kuzu ve arkadaşlarının 2018'de yaptıkları bir araştırmaya göre; öğrenciler için üniversite tercihini etkileyen en önemli nedenler "Üniversitenin eğitim kalitesi" ve sonra "Üniversitenin puan sıralamasındaki yeri" gibi nedenlerdir. "Rehber uzmanının yönlendirmesi" ve "Ailemin isteği" gibi nedenler ise üniversite tercihini etkileyen nedenler arasında son sıralarda yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir çalışmada ise, öğrencileri etkileyen nedenlerden öne çıkanları arasında "Puanıma uygun olması" ve "Üniversitenin tanınırlığı" seçenekleri daha çok tercih edilmiştir (Coşar,2016).

Tablo 5'te öğrencilerin bölümü kaçınıcı sırada tercih ettikleri verilmiştir.

Tablo 5. Sağlık Yönetimi Bölümü ÖSYM Tercih Listenizde Kaçınca Sıradadır?

Sınıf	1.Sınıf				1.Sınıf			
	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
Tercih Sırası	N	%	N	%	N	%	N	%
Birinci	10	20.8	11	17.5	4	11.4	9	17.3
İkinci	5	10.4	6	9.5	3	8.6	5	9.6
Üçüncü	3	6.3	8	12.7	8	22.9	6	11.5
Dördüncü veya üzeri	30	62.5	38	60.3	20	57.1	32	61.5
Toplam	48	100	63	100	35	100	52	100

Tablo 5'te 1. sınıf normal öğretim öğrencilerinin %62,5'lik bölümü ve 1.sınıf ikinci öğretim öğrencilerinin %60,3'lük kısmının sağlık yönetimi bölümünü dört ve daha sonraki sıralarda tercih ettikleri görülmüştür. Bu durum, 2. sınıf normal öğretim öğrencilerinde %57,1 ve 2.sınıf ikinci öğretim öğrencilerinde %61,5'lik oranlarda olduğu görülmüştür. Sağlık Yönetimi Bölümünü birinci sırada tercih eden öğrencilerin toplam katılımcı sayısına oranı ise %17,2 olarak bulunmuştur.

Tablo 6'da katılımcıların bölüm hakkındaki bilgi düzeyleri sorgulanmıştır.

Tablo 6. Sağlık Yönetimi Mesleği Hakkında Tercih Yapmadan Önce Ne Kadar Bilginiz Vardı?

Sınıf	1.Sınıf				2.Sınıf			
	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
Sağlık Yönetimi Bölümü Hakkında Bilgi	N	%	N	%	N	%	N	%
Hiç	6	12.5	9	14.3	4	11.4	9	17.3
Çok Az	12	25	15	23.8	5	14.3	10	19.2
Az	13	27.1	12	19,0	12	34.3	12	23.1
Çok	3	6.3	3	4.8	3	8.6	3	5.8
Yeterince	14	29.2	24	38.1	11	31.4	18	34.6
Toplam	48	100	63	100	35	100	52	100

Tablo 6'da araştırmaya katılan öğrencilerin %33,8'lik bölümü sağlık yönetimi bölümü hakkında yeterince bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir. 1.öğretimde eğitim gören öğrenciler 2.öğretimde eğitim gören öğrencilere nazaran %5 oranında daha fazla bölüm hakkında bilgiye sahiplerdir.

Tablo 7'de öğrencilere buldukları bölümden nasıl bir eğitim beledikleri ifadesine ait bulgular verilmiştir.

Tablo 7. Selçuk Üniversitesi sağlık yönetimi bölümünde nasıl bir eğitim bekliyorsunuz?

Sınıf	1.Sınıf				2.Sınıf			
	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
Eğitiminden Beklenti	N	%	N	%	N	%	N	%
Teorik ağırlıklı bir eğitim	3	6.3	3	4.7	2	5.7	4	7.7
Sağlık Yönetimi konusunda iyi bir eğitim	21	43.8	26	40.6	8	22.9	13	25
Teorik eğitimin uygulama çalışmaları ile desteklediği karma eğitim	21	43.8	33	51.6	25	71.4	32	61.5
Diğer	3	6.3	2	3.1	-	-	3	5.8
Toplam	48	100	64	100	35	100	52	100

Tablo 7'deki analiz sonuçlarına göre; öğrencilerin sağlık yönetimi bölümünden beledikleri, teorik eğitimin uygulama çalışmaları ile desteklediği karma bir eğitim beklemektedirler. Öğrencilerin beklenti oranları, 1.sınıf ikinci öğretim öğrencilerinde %51,6 ve 2.sınıf normal öğretim öğrencilerinde %71,4 olarak bulunmuştur. Ayrıca 1.sınıf normal öğretim öğrencileri %43,8'lik oran ile sağlık yönetimi konusunda iyi bir eğitim istemekte ve teorik eğitimin pratik eğitim ile desteklediği karma bir eğitim beklemektedirler.

Tablo 8’de öğrencilerin bölümdeki öncelikli hedeflerinin ne olduğu ifadesine verilen yanıtlar gösterilmektedir.

Tablo 8. Bölümde Öncelikli Hedefiniz Aşağıdakilerden Hangisidir?

Öncelikli Hedefiniz	Sınıf		1.Sınıf				2.Sınıf			
			Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Sadece kendi alanımda başarılı bir öğrenci olmak	19	39.6	28	43.8	13	37.1	27	51.9		
Çift Anadal programına başvurarak ikinci bir program okumak	8	16.7	10	15.6	6	17.1	2	3.8		
Bölümler arası yatay geçiş şartlarını karşılayıp başka bir programa geçmek	4	8.3	3	4.7	1	2.9	4	7.7		
İyi bir ortalama yapıp üniversiteler arası yatay geçiş yapmak	5	10.4	6	9.4	4	11.4	3	5.8		
Üniversite sınavlarına yeniden hazırlanmak	7	14.6	6	9.4	3	8.6	4	7.7		
Diğer	5	10.4	11	17.2	8	22.9	12	23.1		
Toplam	48	100	64	100	35	100	52	100		

Tablo 8’e göre 1. sınıf normal öğretim öğrencileri %39,6’sı ve ikinci öğretim öğrencilerinin %43,8’i sağlık yönetimi bölümündeki öncelikli hedeflerinin sadece kendi alanlarında başarılı bir öğrenci olmak şeklinde ifade etmişlerdir. Üniversite sınavlarına yeniden hazırlanmak isteyen öğrenci sayısı normal öğretimde 13 kişi ve ikinci öğretimde 7 kişi olarak bulunmuştur. Bu durumda, “öğrenciler bölümde kalmayı daha çok istemektedirler” sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 9’da mezun olduktan sonra ne yapmayı planladıkları ifadesi öğrencilere yöneltilmiştir. Sonuçlar tabloda verilerek açıklanmıştır.

Tablo 9. Bölümden Mezun Olduktan Sonra Nasıl Bir Kariyer Hedefliyorsunuz?

Mezuniyet Sonrası Hedef	Sınıf		1.Sınıf				2.Sınıf			
			Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Alanında öncü bir yönetici olmak	12	25	19	29.7	9	24.3	12	23.1		
Akademisyen olmak	8	16.7	13	20.3	9	24.3	7	13.5		
Özel sektörde yönetim kadrolarında bulunmak	9	18.8	8	12.5	4	10.8	8	15.4		
Kamu sektöründe yönetim kadrolarında bulunmak	10	20.8	8	12.5	12	32.4	17	32.7		
Kendi işimi kurmak	3	6.3	5	7.8	1	2.7	5	9.6		
Diğer	6	12.5	11	17.2	2	5.4	3	5.8		
Toplam	48	100	64	100	37	100	52	100		

Tablo 9’da mezun olduktan sonra alanında öncü bir yönetici olmak isteyen 1. sınıf normal öğretim öğrenci oranı %25’dir. 1.sınıf ikinci öğretim öğrenci oranı ise %29,7’dir. Özel sektörde yönetim kadrolarında bulunmak isteyen 2.sınıf birinci öğretim öğrenci oranı %10,8 iken ikinci öğretimlerde bu oran %15,4 olarak gerçekleşmiştir. Katılımcılardan kendi işini kurmak isteyenlerin oranı toplam öğrenci sayısının %7’lik bir kısmına karşılık gelmektedir. Kamu sektöründe çalışmayı tercih edenler arasında 2.sınıf öğrencilerinin daha fazla oranda oldukları görülmüştür.

Tablo 10’da öğrencilerin eğitim gördükleri sağlık yönetimi bölümünü değiştirmek isteyip istemedikleri ifadesine verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo 10. Bölüm ya da Üniversite Değişikliği Yapmak İstiyor Musunuz? Nasıl?

Sınıf	1.Sınıf				2.Sınıf			
	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Normal Öğretim		İkinci Öğretim	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Bölüm ya da Üniversite Değişikliği								
Hayır, düşünmüyorum.	23	47.9	36	57.1	30	85.7	35	67.3
Evet, düşünüyorum. Yeniden sınavlara gireceğim.	15	31.3	12	19	4	11.4	6	11.5
Evet, düşünüyorum. Yatay geçişle başka bir üniversitenin Sağlık Yönetimi Bölümüne geçmek istiyorum.	5	10.4	9	14.3	1	2.9	7	13.5
Evet, düşünüyorum. Bölümler arası yatay geçişle Üniversitemizin başka bir bölümüne geçmek istiyorum.	5	10.4	6	9.5	-	-	4	7.7
Toplam	48	100	63	100	35	100	52	100

Tablo 10'a göre 1. sınıf normal öğretim öğrencilerinin %47,9'luk bölümü üniversite değişikliği yapmak istemediklerini belirtmişlerdir. Sağlık Yönetimi Bölümü 1. sınıf ikinci öğretim öğrencilerinde ise %57,1'lik bir oranla bölümde devam etmek istedikleri görülmüştür. 2. sınıf normal öğretim öğrencileri %85,7'lik gibi yüksek bir oranla bölümü bırakmak istemediklerini belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin zamanla bölüme alıştıkları ve bölümü sevmeye başlamış olabilecekleri şeklinde düşünülebilir. Sağlık Yönetimi Bölümü 2. sınıf ikinci öğretim öğrencileri ise %67,3'lük bir oranla bölüm ya da üniversite değişikliği yapmak istemediklerini ifade etmişlerdir. Başka bir üniversiteye geçmek isteyen öğrenci oranı ise %11,1 gibi düşük bir orandadır. Bu oran araştırmaya katılan tüm ikinci öğretim öğrencilerinde birinci öğretim öğrencilerine nazaran daha düşük olarak bulunmuştur. Benze bir sonuç, Öztürk ve İlman'ın yaptığı araştırmada öğrencilerin %66,0'sının bölümlerini değiştirmek istemediği, bölümünü değiştirmek isteyen öğrencilerin oranının ise %6,0 olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sağlık yönetimi, yönetim bilimi içinde multidisipliner bir alan olup, bireylerin ve toplumların sağlık düzeylerinin yükseltilmesi amacıyla kaynak ve süreçlerin planlanması, örgütlenmesi, yönlendirilmesi, kontrol ve koordinasyonudur. Sağlık yönetimi ise sağlık hizmetlerinin planlanmasını ve amaçlarına uygun olarak diğer insanlar aracılığıyla süreçlerin yürütülmesini sağlayan profesyoneldir (Ulusoy, vd., 2014). Yapılan bu araştırmada öğrencilerin çoğunluğunu Anadolu Lisesi mezunları oluşturmaktadır. Katılımcıların azımsanmayacak kadar bir bölümü sağlık yönetimi bölümünü ileride olmak istedikleri meslekler içerisinde görmemektedir.

Öğrencilerin çoğunluğunun sağlık yönetimi bölümünü seçmelerindeki temel nedeni, ÖSYM puanlarının bu bölüm için yeterli olmasından kaynaklanmaktadır. Tercih nedenlerinden ise öğrencilerin çoğunluğunun ÖSYM tercih listelerinde sağlık yönetimi bölümünü dört veya yukarı sıralarda tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin yaklaşık 1/3'ünün tercih yapmadan önce yeterince bilgiye sahip oldukları tespit edildi. Katılımcıların önemli bir kısmı sağlık yönetimi bölümünden teorik eğitimin uygulama çalışmaları ile desteklediği karma eğitimi beklemektedir. Katılımcıların yaklaşık yarısı sağlık yönetimi konusunda iyi bir eğitim ve teorik eğitimin uygulama çalışmaları ile desteklediği karma bir eğitimi beklemekle birlikte sağlık yönetimi bölümünde öncelikli hedeflerinin sadece kendi alanlarında başarılı bir öğrenci olmak istedikleri görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin çoğunluğunun mezun olduktan sonra alanlarında lider bir yönetici olmayı; 1/3'ünün ise mezun olduktan sonra kamu sektöründe yönetim kadrolarında görev almayı hedefledikleri görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu bölüm ya da üniversite değiştirmeyi düşünmemektedirler. Öztürk ve İlman (2015) tarafından Gazi Üniversitesi Sağlık Kurumları İşlemciliği bölümü ve Ankara Üniversitesi Sağlık Kurumları Yöneticiliği bölümü lisans öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada öğrencilerin çoğunluğu Anadolu Lisesi mezunu olup yaklaşık yarısı okudukları üniversiteden ve bölümden memnundur. Ankara Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğu bölümü ilk üç sırada tercih ederken, Gazi Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğu ise yedinci ve sonraki sırada tercih etmektedirler. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümünü değiştirmek istememektedir. İş bulma kolaylığı beklentisi öğrencilerin bölümü tercih nedenleri arasında ilk sıradadır. Alanın imajı önemli tercih nedenleri iken öneri ve üniversiteye yerleşememe korkusunun az sayıda öğrencinin tercih nedenidir. Öğrenciler yüksek beklentilerinden dolayı bölümü tercih etmektedirler. Her iki araştırmada da öğrencilerin çoğunluğu Anadolu lisesinden mezundur.

Öğrencilerin mezun olduktan sonraki beklentileri yüksektir. Aynı zamanda öğrenciler bölümlerini değiştirmeyi düşünmemektedirler. Bu araştırmalar karşısında bu çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ulusoy ve arkadaşları (2014) tarafından 11 üniversiteden 1624 sağlık yönetimi öğrencisi üzerinde yapılan çalışmaya göre öğrencilerin çok büyük çoğunluğunun bölümü ilk ve ikinci tercih ettiği, yaklaşık yarısının ise bölümü yeniden tercih edebileceği bulunmuştur. Ayrıca sağlık yönetimi bölümü ilk tercih yüzdesi %28,9 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada öğrencilerin sağlık yönetimini merkezi yerleştirmede ilk sırada tercih etme yüzdesi ise %17,7 olarak bulunmuştur. Soysal vd. (2017) tarafından Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde 93 lisans öğrencisi üzerinde yapılan araştırmaya göre katılımcıların yarısını Anadolu lisesi çıkışlı öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcıların yaklaşık yarısı başka üniversiteye yerleşememe korkusundan dolayı bölümü seçmişlerdir. Bu araştırma da benzer sonuçlara ulaşılmış olup; bölümde okuyan birinci ve ikinci öğretim öğrencilerin Anadolu Lisesinden gelme oranı %56,5 olarak bulunmuştur. Araştırma sonucunda genel bir öneri olarak, bu bölüme yeni başlayan öğrencilerin bölüm hakkındaki bilinmezlik durumlarını gidermek adına adaptasyon çalışmaları yapılarak öğrencilerin bölüme uyumları sağlanabilir.

Sonuç olarak; bu araştırma ile Selçuk Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü 1. Sınıf ve 2. Sınıf öğrencilerinin %70'lik bir bölümüne ulaşılmıştır. Yapılan araştırma da ortaya çıkan sonuçlar, öğrencilerin bir yıl gibi kısa bir sürede bölüme adapte oldukları ve bölümde devam etme düşüncelerinin daha da arttığı görülmüştür. Ayrıca tüm öğrencilerin bölümden memnun oldukları ve ileride kariyer hedefledikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Sağlık sistemi içerisinde rol alacak yönetici adayları yetiştiren bu bölümler maalesef Türkiye'de yeteri kadar bilinmiyor ve hak ettiği noktada değildirler. Bu araştırmadaki önemli sonuçlardan biri ise, araştırmada sağlık yönetimi bölümünü tercih eden öğrencilerin %46'sı gibi neredeyse yarısına yakın bir kısmı sağlık yönetimi bölümü hakkında çok az ya da az bir bilgiye sahiptirler. Bu durum farkındalığı olan bilinçli sağlık yöneticilerinin yetişmesi önünde en büyük engel olarak görülebilir.

KAYNAKÇA

- Anderson, O.W. (1985). TheHistory of Graduate Program in Hospital Administration at theUniversity of Chicago: A Case of DynamicMarginality.TheJournal of Health Administration Education. 3 (2):15.
- Coşar, M. (2016). Üniversite Tercihinde Öğrencileri Etkileyen Faktörler. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi.
- Çimen, M, (2010). Sağlık Yönetimi ve Sağlık Yönetimi Eğitimi. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(3), s.136-139.
- Kahyaoglu, F, Yanık, A, Tengilimoğlu, D. (2013). Batı Akdeniz Bölgesi Sağlık Kurumları Yöneticilerinde Mesleki Yeterliliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. Electronic Journal of Vocational Colleges-May/Mayıs
- Kıyak, M, (2013). Sağlık Yönetimi Eğitimi: Durum ve Öneriler. Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, 27. sayı, s: 30-33.
- Korkut Owen, F , Kepir, D , Özdemir, S , Ulaş, Ö , Yılmaz, O . (2013). Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (3), 135-151. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/mersinefd/issue/17381/181529>.
- Kuzu, Y , Sivacı, S , Kuzu, O . (2018). Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin İkili Karşılaştırması. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (37), 128-156. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/ataunikkefd/issue/41724/417916>
- Şener, E, Erdem, R, Akçakanat, T. (2010). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Sağlık Yöneticisi Yetiştiren Kurumların Akademik ve Eğitsel Profili. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Cilt:13, Sayı:1. 2013.
- Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), 2015
- Özsarı, S. (2013). Sağlık Yönetimi ve Sağlık Eğitimi İlişkisi. Yükseköğretim Dergisi, 3 (1).
- Öztürk, Z, İlman E.Z, (2015). Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Bölümü Tercih Nedenleri ile Beklenti ve Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 8(1): 71-93.
- Soysal, A, Kıran, Ş, Hamdullah, S. (2017). Sağlık Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri ve Özelliklerinin Bazı Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. International Journal of Academic Value Studies, (Javstudies) Vol:3, Issue: 14
- Söyler, S, Yıldırım Kaptanoğlu, A. (2017). Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Davranışlarının Değerlendirilmesi. Sağlık Yönetimi Dergisi, 1 (2), 42-50.
- Sur, H, Palteki,T.(2013).Hastane Yönetimi. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Ulusoy, H., Tosun, N., Aydın, J.C., (2014). Türkiye’de Sağlık Yönetimi Alanında Lisans Eğitimi Sürdürmekte Olan Öğrencilerin Genel Profilinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi. 1(2):10-22.
- Yorulmaz,M. (2015). “Türkiye'deki Sağlık Yönetiminin MevcutDurumu VeGeleceğine Dair Nitel Bir Çalışma” DoktoraTezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.